

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра обліку і оподаткування

Методичні вказівки

для практичних занять з дисципліни «Оподаткування»
для здобувачів освітнього ступеня «молодший бакалавр»
спеціальності 071 Облік і оподаткування

ХЕРСОН – 2020

Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Оподаткування» для здобувачів освітнього ступеня «молодший бакалавр» спеціальності 071 Облік і оподаткування / С.В. Коваль. Херсон: ХДАУ, 2020. 33 с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Світлана Коваль, доцент кафедри обліку і оподаткування, к.е.н., доцент

Методичні рекомендації розглянуто на засіданні
кафедри

обліку і оподаткування

Протокол від „ 27 ” _____ серпня _____ 20 20 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності

Протокол від „ 27 ” _____ серпня _____ 20 20 року № 1

ПЕРЕДМОВА

Сучасна система оподаткування є поєднанням податкової теорії, утворення податкової системи, різних форм податків, методів їх справляння, контролю за їх використанням та інше.

Оподаткування має свою методологію, тобто теоретичне, науково-практичне та правове обґрунтування суті, поняття податку та одночасно дослідження податку як економічної категорії та конкретної форми взаємовідносин між суб'єктом та об'єктом оподаткування.

Головною метою оподаткування є розробка економічного змісту, складу, форм, а також відповідного механізму їх обчислення та сплати, встановлення відповідних прав і обов'язків платників і відповідальність за порушення цих обов'язків.

Податок як економічна категорія має різні форми, виступає в основному як примусове вилучення частини доходу суб'єкта господарювання до державної казни на підставі чинної законодавчої бази. Тому в основі податків містяться відображення всіх позитивних та негативних рис конкретної економічної політики держави та системи державного керівництва.

Від оподаткування залежить розвиток держави чи по прогресивному чи регресивному шляху. При цьому велике значення мають взаємовідносини: між державою та платниками податків; податковою базою; ступеня відповідальності платників податків за дотримання чинного податкового законодавства.

Управління податковою сферою є складним процесом, який потребує висококваліфікованих спеціалістів, добре обізнаних як з теоретичними, так і з практичними аспектами адміністрування податків.

Метою вивчення дисципліни «Оподаткування»: набуття знань щодо сутності податків і оподаткування, їх місця і ролі в системі економічних важелів розвитку ринкової економіки, взаємозв'язку оподаткування з іншими аспектами економічної політики держав; вивчення сутності, принципів і функцій оподаткування, класифікації податків; побудови системи оподаткування; оподаткування в зарубіжних країнах; податкової політики; відносини, що виникають між платниками та державою в процесі оподаткування.

Змістова частина 1

Організаційні засади оподаткування. Основи справляння непрямих та прямих податків

Тема 1. Теоретичні основи оподаткування

Питання для обговорення

1. Які критерії лежать в основі періодизації становлення та розвитку податків?
2. Чому на другому етапі еволюції оподаткування кількість податків була надто великою?
3. Чим зумовлено перетворення податків на основне джерело доходів бюджету на третьому етапі їх еволюції?
4. Які риси притаманні сучасним податковим системам країн світу?
5. Охарактеризуйте історичні етапи становлення та розвитку служби контролю за оподаткуванням.
6. З чим пов'язано виникнення податкової теорії жертви і теорії колективних потреб?
7. Хто із вчених обґрунтував необхідність державного втручання в економіку, і які виникають можливості податків у регулюванні економіки?
8. В чому принципова різниця між кейнсіанською, некейнсіанською і посткейнсіанською теоріями?
9. Чому кейнсіанська теорія виступає протилежністю класицизму?
10. Які проблеми вирішує теорія оптимального оподаткування?
11. В чому полягає комплексний характер податку?
12. Які основні ознаки характеризують категорію «податок»?
13. У чому полягає сутність фіскальної та регулюючої функцій податку?
14. Який характер може мати податкове регулювання і в чому це проявляється?
15. Що обумовило необхідність класифікації податків за певними ознаками?

Тематика рефератів:

1. Еволюція наукових поглядів щодо сутності та змісту податкової системи.
2. Становлення та розвиток податкової системи: авторський підхід до періодизації.
3. Дискусійні питання щодо принципів побудови податкової системи.
4. Наукові підходи до обґрунтування структури податкової системи.
5. Якою має бути структура податкової системи в Україні?

Тести

1. У рабовласницькому ладі податки стягувалися:
 - а) у вигляді оброку;
 - б) грошима;
 - в) у вигляді трудових повинностей;
 - г) участю у суспільних заходах
2. Другий етап еволюції оподаткування характеризується:
 - а) нерозвиненістю і випадковим характером податків;
 - б) тим, що податки стають постійним джерелом державних доходів;
 - в) тим, що податки стають основним джерелом доходів бюджету;
 - г) тим, що основна роль відводиться прямим податкам
3. Домени як основний вид державних доходів епохи раннього середньовіччя – це:
 - а) фіскальні права, дохідні прерогативи казни, які остання брала в своє виняткове користування, вилучивши їх з приватного обороту;

- б) доходи від використання державного майна, казенних земель і лісів;
 - в) різновид податку на нерухоме майно;
 - г) частина зі всього, що добувала своєю працею людина
4. Перші ознаки сучасної податкової системи з'явилися у:
- а) Стародавній Греції;
 - б) Стародавньому Римі;
 - в) Стародавньому Єгипті;
 - г) Східній Європі
5. На третьому етапі еволюції оподаткування у структурі податкових систем розвинутих країнах акцент робиться на переважанні:
- а) соціальних платежів;
 - б) непрямих податків;
 - в) прямих податків;
 - г) майнових податків
6. До теорій обміну відносяться:
- а) теорія жертви;
 - б) теорія податку як страхової премії;
 - в) теорія економіки суспільного сектору;
 - г) теорія економіки пропозиції;
7. Назвіть вчених, які розвинули принципи оподаткування А. Сміта:
- а) А. Вагнер;
 - б) Дж. Стігліц;
 - в) А. Пігу;
 - г) Дж. Мак-Куллох
8. У теорії податки вважаються головним важелем регулювання економіки і виступають однією зі складових її успішного розвитку:
- а) класичній;
 - б) кейнсіанській;
 - в) неокласичній;
 - г) атомістичній
9. До неокласичної теорії можна віднести:
- а) теорію глобалізації;
 - б) теорію раціональних очікувань;
 - в) теорію економіки суспільного сектору;
 - г) теорію демократичного оподаткування
10. Обґрунтування положення, за яким прогресивні податкові ставки породжують більш високий податковий тягар, ніж пропорційні; і зібраний дохід при пропорційному податку менше ніж той, який міг би бути зібраний з тієї ж бази при регресивній ставці оподаткування, належить економістам:
- а) П. Леруа-Больє і Р. Стурму;
 - б) Е. Аткинсону і Дж. Стігліцу;
 - в) Дж. Бреннану і Дж. Б'юкенену;
 - г) Ф. Кене і О. Мірабо

Тема 2. Теоретичні основи визначення податкового навантаження

Питання для обговорення

1. Дайте визначення податкового навантаження на макрорівні.
2. Визначте сутність податкового навантаження на мікрорівні.
3. Які показники характеризують податкове навантаження на рівні держави?

4. Назвіть показники для визначення податкового навантаження на рівні підприємства?
5. Що розуміється під оптимальним рівнем податкового навантаження?
6. В чому полягає сутність подвійного оподаткування?
7. Які існують види та форми подвійного оподаткування?
8. Що являє собою внутрішнє і зовнішнє подвійне оподаткування? Назвіть причини його виникнення.
9. Які існують способи та методи усунення подвійного оподаткування?
10. Яким чином в Україні здійснюється законодавче забезпечення усунення подвійного оподаткування?

Тематика рефератів:

1. Податкове навантаження на малий бізнес в Україні, проблеми й наслідки.
2. Фіскальний потенціал податкової системи України: сучасний стан і перспективи.
3. Проблеми та напрями перекладання податкового тиску в Україні.
3. Соціально-економічні наслідки посилення фіскальної функції податкової системи.
4. Сучасні тенденції оподаткування факторів виробництва в Україні.
5. Податкове навантаження на великих платників податків в Україні.
6. Фіскальні наслідки новацій Податкового кодексу України.
7. Теорії податкової межі та загальний рівень оподаткування економіки.
8. Концепції оптимального оподаткування доходів, капіталу та товарів.

Тести

1. Поняття податкового навантаження не розкривається через таке визначення як:
 - а) сукупність всіх податків та обов'язкових платежів, що сплачуються платником до бюджетів різних рівнів;
 - б) показник, що вказує на ефект від впливу податків або ефективність рівня втручання держави на економіку країни та окремих платників;
 - в) загальна сума податків по відношенню до доходу, з якого вони сплачуються підприємством, а також рівень економічних обмежень, що створюються через таку сплату і відволікання ресурсів від інших можливих напрямів їх використання;
 - г) форма монопольної ціни сукупних суспільних благ, в якій виражається міра вартості (цінності) державних послуг по відношенню до джерел сплати податків
2. Податковий коефіцієнт на макрорівні розраховується як:
 - а) встановлений законом розмір податку, що підлягає сплаті з кожної одиниці оподатковування;
 - б) співвідношення суми сплаченого податку до фактичної суми оподаткованого доходу платника податку;
 - в) співвідношення сплачених податків та обов'язкових платежів до суми валового внутрішнього продукту в країні;
 - г) різниця між оподатковуваним доходам платника та сумою сплачених податків з нього
3. Ефектами, що впливають на рівень податкового тиску на економіку та суспільство в цілому, є:
 - а) ефект доходу;
 - б) ефект зниження загальної економічної ефективності;
 - в) ефект зменшення справедливості розподілу суспільного багатства;
 - г) всі відповіді вірні
4. Криву Лоренца та коефіцієнт Джині використовують для:
 - а) визначення рівня оподаткування;
 - б) визначення податкового навантаження на економіку в цілому;

- в) визначення зміни справедливості розподілу суспільного багатства від зміни в системі оподаткування;
 - г) визначення рівня оподаткування та рівня податкового навантаження
5. Можливими наслідками встановлення надмірного податкового тягара на підприємстві не є:
- а) стримування ділової активності суб'єктів господарювання;
 - б) створення причин для соціальної напруженості населення;
 - в) створення умов для збільшення доходів бюджету у перспективі;
 - г) уповільнення зростання валового внутрішнього продукту
6. Подвійне оподаткування - це:
- а) обкладання окремого платника податків одним або двома податками одночасно за один і той же проміжок часу;
 - б) обкладання одним і тим же або аналогічним податком одного об'єкта оподаткування окремого платника податків за один і той же проміжок часу;
 - в) обкладання податками майна або доходу окремого платника податків за певний проміжок часу
7. Подвійне оподаткування класифікується на:
- а) міжнародне та зовнішнє;
 - б) зовнішнє та внутрішнє;
 - в) зовнішнє, внутрішнє та міжнародне
8. Виділяють наступні форми подвійного оподаткування:
- а) горизонтальне та вертикальне;
 - б) зовнішнє та внутрішнє;
 - в) економічне та юридичне
9. Під подвійним юридичним оподаткуванням розуміють ситуацію, коли:
- а) з одного і того ж доходу податок сплачують декілька його послідовних одержувачів;
 - б) один і той самий платник податків оподатковується по відношенню до одного і того ж об'єкта оподаткування два або більше разів за один період
10. До методів усунення подвійного оподаткування належать:
- а) вирахування, податковий кредит, звільнення та метод податкової знижки;
 - б) відрахування, звільнення та метод податкової знижки;
 - в) оптимізація, вирахування, звільнення та метод податкової знижки

Практичне завдання

Завдання 1 Визначити податковий коефіцієнт за останні п'ять років в Україні та країнах ЄС на основі звітних даних Державної казначейської служби та Європейської комісії. Зробити відповідні висновки.

Завдання 2 Визначити рівень податкового навантаження на фізичних і юридичних осіб за останні п'ять років в Україні на основі звітних даних Державної казначейської служби та Державної податкової служби України. Зробити висновки щодо пропорційності розподілу та напрямів зміщення рівня оподаткування фізичних та юридичних осіб в Україні.

Тема 3. Міжнародні аспекти оподаткування та гармонізація податкових систем країн членів Європейського Союзу

Питання для обговорення

1. Назвіть основні задачі гармонізації непрямого оподаткування в ЄС?
2. Яку структуру має доходна частина федерального бюджету США? Розкрийте особливості оподаткування фізичних осіб у США.
3. Розкажіть про відрахування на соціальне страхування у США.. Розкрийте принцип оподаткування доходів корпорацій у США.
4. Які пільги передбачені у законодавстві США при оподаткування доходів корпорацій?. Дайте класифікацію місцевих податків США.
5. Скільки рівнів має податкова система Японії? На скільки груп поділяються податки в Японії?
6. Розкажіть про прямі прибуткові податки, що існують в Японії. Які податки на споживання існують в Японії? Розкажіть про систему місцевих податків у Японії.
7. Розкрийте особливості прибуткового оподаткування у Великобританії. Які місцеві податки запроваджено у Великобританії?
8. Розкажіть про особливості формування доходів бюджету Німеччини. Розкрийте особливості прибуткового оподаткування у Німеччині.
9. Які особливості має справляння податку на прибуток корпорацій у Швеції? . Розкажіть про оподаткування доходів громадян у Швеції.
10. Розкрийте головні особливості оподаткування у Норвегії.

Тести

1. До непрямих податків не відносять:
 - а) акцизний збір;
 - б) НДС;
 - в) податок на прибуток.
2. Хто є платником ПДВ?
 - а) споживач;
 - б) підприємство;
 - в) немає вірної відповіді.
3. Додана вартість може бути розрахована, як
 - а) сума виторгу від реалізації товару і зробленими витратами;
 - б) різниця між виплаченою заробітною платою і отриманим прибутком;
 - в) сума виплаченої заробітної плати і отриманого прибутку.
4. Від податку не звільняються
 - а) медичні послуги;
 - б) страхові послуги;
 - в) туристичні послуги.
5. За якою формулою обчислюється ПДВ при заліковому методі?
 - а) $\text{ПДВ} = \text{В} \times \text{Ст} - \text{В} \times \text{Ст}$;
 - б) $\text{ПДВ} = (\text{У} - \text{В}) \times \text{Ст}$;
 - в) $\text{ПДВ} = \text{Від} \times \text{Ст} + \text{Пр} \times \text{Ст}$.
6. Експорт товарів обкладається податком::
 - а) 20% ставці;
 - б) нульовій ставці;
 - в) ставка відсутня.
7. Основними задачами гармонізації непрямого оподаткування в ЄС є:

- а) усунення податкових бар'єрів при переміщенні товарів між країнами - членами ЄС;
 - б) уніфікація принципів нарахування ПДВ і зближення рівня податкових ставок;
 - в) всі відповіді вірні.
8. До документальних доказів експорту товару за межі ЄС не відноситься:
- а) платіжне доручення;
 - б) митна декларація зі штампом митниці;
 - в) транспортна накладна.
9. У якому році були скасовані митні кордони між країнами учасницями ЄС?
- а) 1991 р.;
 - б) 1992 р.;
 - в) 1993 р.
10. Для одержання продавцем права на нульову ставку, він повинний:
- а) одержати номер реєстрації на ПДВ покупця в країні його місцезнаходження;
 - б) одержати номер реєстрації в митній службі;
 - в) немає вірної відповіді.

Практичні завдання

Завдання 1. Згідно з митною декларацією підприємство ввозить в Україну хутряні вироби на суму 2000\$; ця продукція була виготовлена в Угорщині. Курс НБУ на день подання декларації становить 1,9 грн/\$. Розрахуйте суму мита.

Завдання 2. Підприємство подає митну декларацію про вивезення олії рослинного походження в Польщу на суму 500 тис. пол. злот. Курс НБУ – 7,36 грн./ 1 злотий. Обчислити суму мита.

Завдання 3. Підприємство подало митну декларацію на ввезення комплектуючих частин двох комп'ютерів на загальну суму – 12500 доларів США. Курс НБУ на день подання декларації - 2,5 грн/долар. Ставка оподаткування - 30%. Але підприємство затримало платіж до митних органів на 26 днів. Розрахувати суму мита з урахуванням пені.

Завдання 4. Одинокий громадянин США отримав за рік доходи в сумі 55 тис. доларів США. Розрахуйте податок на доходи, який громадянин має сплатити за рік; внески на соціальне страхування, які має сплатити роботодавець та громадянин.

Завдання 5. Подружня пара громадян США має за рік наступні доходи: дружина 22 тис. доларів США, чоловік 45 тис. доларів США. Розрахуйте податок на доходи фізичних осіб, який має сплатити ця подружня пара. Зробіть висновки який спосіб їм вигідніше обрати: оподаткування сумісних доходів чи оподаткування доходів кожного окремо. Розрахуйте внески на соціальне страхування, які сплатить ця подружня пара та їх роботодавці.

Завдання 6. Корпорація США має доходи за рік у розмірі 320 тис. доларів США. Розрахуйте податок на доходи корпорацій, який компанія має заплатити до федерального та до місцевого бюджету. (Компанія розташована у штаті Юта, де місцева ставка податку на прибуток становить 5%).

Завдання 7 Громадянин США отримав від дальнього родича у спадок будинок. Вартість будинку визначена у розмірі 3,5 млн. доларів США. Розрахуйте, яку суму

податку на майно, що переходить у порядку спадщини чи дарування має сплатити цей громадянин.

Завдання 8. Українське підприємство отримало в Австралії за рік доходи у сумі 180 тис. австралійських доларів. Розрахуйте податок на прибуток, який має сплатити підприємство до австралійського бюджету. Чи будуть ці доходи оподатковуватись в Україні?

Завдання 9. Японське підприємство володіє майном, яке оцінюється у 750 млн. ієн. Розрахуйте податок на майно, який підприємство має заплатити в бюджет.

Завдання 10. Українське підприємство отримало в Японії прибуток у розмірі 85 млн. ієн. Розрахуйте розмір державного прибуткового податку, прибуткового податку префектури, міського прибуткового податку та податку на підприємницьку діяльність. Як отриманий прибуток буде оподатковуватись в Україні?

Тема 4. Види податків та їх класифікація

Питання для обговорення

1. Наведіть визначення податкових ставок, назвіть їх види.
2. Надайте визначення податкових пільг, назвіть форми їх надання.
3. Обґрунтуйте види податків залежно від способу справляння.
4. За якими ознаками можна класифікувати податки?
5. . Опишіть класифікацію країн за рівнем оподаткування. До якої групи країн за рівнем оподаткування на Вашу думку належить Україна? Відповідь аргументуйте.
6. Що лежить у основі поділу податків на прямі та непрямі
7. Дайте порівняльну характеристику прямих та непрямих податків.

Практичні завдання

Завдання 1 До оподаткування доходи групи платників із низькими доходами становили 90 000 грн, доходи групи платників з високими доходами становлять 270 000 грн. Сума сплачених податків групою платників із низькими доходами становить 10000 грн, групою платників із високими доходами – 22 000 грн. Зробити висновок про тип податкової системи шляхом розрахунку ефективної податкової ставки. Підтвердити висновок про тип податкової системи шляхом виявлення характеру перерозподілу доходів громадян після сплати податків.

Завдання 2 З іноземної держави «А» (джерела доходів корпорації «Глобус») репатріюється в країну «Б» (юрисдикцію президентства корпорації «Глобус») дохід у сумі 100 грошових одиниць. Податкова ставка в країні «А» становить 30%, у країні «Б» – 40%. Розрахуйте загальну суму сплачених податків та чистий дохід корпорації «Глобус» при застосуванні системи податкових заліків та при застосуванні системи податкових кредитів. Зробіть висновки про те, яка з систем є вигіднішою для корпорації.

Тема 5. Прямі податки

Питання до обговорення

1. Дайте визначення прямого оподаткування.
2. Які Ви знаєте види прямого оподаткування?
3. Розкажіть про прибутковий податок, його види.
4. Охарактеризуйте системи стягнення прибуткового податку.
5. Розкрийте недоліки прибуткового оподаткування.
6. Розкажіть про податок на прибуток підприємств.
7. Яким чином визначають валовий дохід?
8. Які доходи не входять до складу валового?
9. Дайте визначення скоригованого валового доходу.
10. Які витрати відносяться до складу валових?
11. Які витрати за законодавством не належать до складу валових витрат?
12. Розкрийте сутність витрат подвійного призначення.
13. Які існують пільги щодо податку на прибуток?
14. Яким чином розраховується податок на прибуток підприємства?
15. Розкажіть про строки та порядок сплати податку на прибуток до бюджету.

Тести

1. До прямих податків належать:
 - а) податок на додану вартість;
 - б) плата за землю;
 - в) податок з власників транспортних засобів;
 - г) прибутковий податок з громадян;
 - д) мито.
2. До видів прямих податків належать:
 - а) реальні;
 - б) прогресивні;
 - в) відносні;
 - г) пропорційні.
3. До переваг прямих податків належать:
 - а) значна фіскальна роль;
 - б) простота стягнення;
 - в) значна регулююча роль;
 - г) пряма залежність від розміру об'єкта оподаткування.
4. Недоліками прямих податків є:
 - а) регресивність по відношенню до малозабезпечених верств населення;
 - б) складність обліку об'єкта оподаткування;
 - в) пряма залежність розміру податку від об'єкта оподаткування;
 - г) вирівнювання податкових надходжень в територіальному розрізі;
 - д) вилучення у підприємств значної частини оборотних коштів.
5. Для визначення податку на прибуток необхідно розрахувати:
 - а) амортизаційні відрахування;
 - б) балансовий прибуток;
 - в) скоригований валовий дохід;
 - г) валові витрати;
 - д) додану вартість;
 - е) доход.

6. Податок на прибуток розраховується за ставкою:
- а) 20%;
 - б) 30%;
 - в) 35%;
 - г) 40%;
 - д) 25%;
 - е) 33%.
7. Прямі податки сприяють такому розподілу податкового тягаря, за якого:
- а) більше платять ті члени суспільства, які мають вищі доходи;
 - б) більше платять ті члени суспільства, які мають нижчі доходи;
 - в) більше платять ті члени суспільства, які більше споживають.
8. Особисті податки:
- а) встановлюються персонально для конкретного платника;
 - б) передбачають оподаткування майна за зовнішніми ознаками.
9. Реальні податки:
- а) встановлюються персонально для конкретного платника;
 - б) передбачають оподаткування майна за зовнішніми ознаками.
10. Прямі податки переважно виконують:
- а) регулюючу функцію;
 - б) фіскальну функцію.
11. Шедулярна система стягнення прибуткового податку передбачає:
- а) оподаткування окремо різних видів доходів;
 - б) оподаткування сукупного доходу.
12. Глобальна система стягнення прибуткового податку передбачає:
- а) оподаткування окремо різних видів доходів;
 - б) оподаткування сукупного доходу.
13. Платниками податку на прибуток в Україні не є:
- а) установи пенітенціарної системи;
 - б) Національний Банк України;
 - в) суб'єкти підприємницької діяльності, що здійснюють діяльність, спрямовану на отримання прибутку;
 - г) бюджетні організації, що здійснюють діяльність, спрямовану на отримання прибутку;
 - д) громадські організації, що здійснюють діяльність, спрямовану на отримання прибутку.
14. Об'єктом оподаткування податком на прибуток є:
- а) оподатковуваний прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу на суму валових витрат і амортизаційних відрахувань;
 - б) оподатковуваний прибуток, який визначається шляхом зменшення суми валового доходу на суму валових витрат і амортизаційних відрахувань;
 - в) оподатковуваний прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого балансового прибутку на суму валових витрат і амортизаційних відрахувань;
 - г) оподатковуваний прибуток, який визначається шляхом зменшення суми балансового прибутку на суму амортизаційних відрахувань;
15. До складу валового доходу платника не включаються:
- а) суми акцизного збору і податку на додану вартість;
 - б) дивіденди, отримані платником податку від інших платників податку;
 - в) суми коштів у частині надмірно сплачених податків, що повертаються з бюджету;
 - г) доходи від реалізації цінних паперів;

- д) загальні доходи від реалізації товарів;
- е) доходи, отримані у вигляді штрафів, неустойки чи пені.

Практичні завдання

Задача 1. За наведеними даними розрахуйте суму податку на прибуток за перший квартал року і вкажіть терміни його сплати в бюджет.

- Отримано від реалізації продукції (без ПДВ) – 64500 гривень.
- Дивіденди, отримані від нерезидентів, – 14000 гривень.
- Виявлено дохід, не врахований у попередньому періоді (без ПДВ), – 2400 гривень.
- Отримано штраф від боржника за рішенням суду – 1800 гривень.
- Повернуто на розрахунковий рахунок переоплату податку на землю – 1200 гривень.
- Придбано матеріалів (без ПДВ) – 43500 гривень.
- Перераховано у благодійні фонди – 560 гривень (оподаткований прибуток минулого періоду – 9600 гривень).
- Перераховано податку за землю – 244 гривень.
- Перераховано податку з власників транспортних засобів – 116 гривень.
- Перераховано комунального податку – 340 гривень.
- Придбано основних фондів (без ПДВ) – 15000 гривень.
- Сплачено пеню до бюджету – 425 гривень.
- Придбано спецодягу (без ПДВ) – 1800 гривень.
- Виплачено дивідендів акціонерам – 4200 гривень.
- Амортизаційні відрахування – 1100 гривень.

Задача 2. Розрахуйте фінансові санкції, які має сплатити підприємство з попередньої задачі, за умови, що податок на прибуток сплачено 25 травня поточного року.

Задача 3. Валові витрати підприємства за звітний період характеризуються наступними даними (без ПДВ):

- Придбання сировини і матеріалів – 70000 гривень.
- Заробітна плата працівників підприємства – 50000 гривень.
- Виплата матеріальної допомоги працівникам – 3000 гривень.
- Відрахування у фонд соціального страхування та пенсійний фонд – 18750 гривень.
- Сплата обов'язкових платежів до бюджету – 4000 гривень.
- Придбання літератури для бібліотеки – 2000 гривень.
- Ремонт сигналізації – 150 гривень.
- Службові відрядження – 500 гривень.
- Придбання форменого одягу – 22000 гривень.
- Утримання бази відпочинку – 480000 гривень.

Встановити законність відображення указаних витрат у складі валових. У разі виявлення порушень визначити їх вплив на стан розрахунків з бюджетом та нарахувати фінансові санкції. Для розрахунку пені прийняти, що ставка НБУ становить 9%, затримка платежу – 180 днів.

Тема 6. Непрямі податки

Питання для обговорення

1. Вкажіть розподіл непрямих податків відносно сфери застосування.
2. Визначте соціально-економічну сутність ПДВ. Які переваги та недоліки має ПДВ?
4. Які операції не є об'єктом оподаткування ПДВ?
5. Які обов'язкові реквізити має містити податкова накладна з ПДВ?
6. Вкажіть призначення акцизного оподаткування. Що є об'єктом оподаткування акцизним податком? Що є базою оподаткування акцизним податком? Що є датою виникнення податкового зобов'язання з акцизного податку?
7. Розкрийте механізм обчислення акцизного податку за адвалорними ставками.
8. Дайте визначення мита. Що таке митна вартість?
9. У яких випадках використовуються преференційні ставки мита?
10. Які види мита застосовуються в Україні?
11. Які операції звільнюються від сплати мита?

Тести

1. Платником ПДВ є:
 - а) будь-яка особа, що провадить господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку;
 - б) особа, яка виробляє підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини;
 - в) фізична особа - резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства;
 - г) будь-яка особа, яка ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України
2. Об'єктом оподаткування ПДВ є операції з:
 - а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України;
 - б) ввозу на митну територію України товарів в обсягах, які підлягають оподаткуванню митними платежами;
 - в) реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави
3. За нульовою ставкою ПДВ оподатковуються операції з:
 - а) експорту товарів (супутніх послуг), якщо їх експорт підтверджений митною декларацією, оформленою відповідно до вимог митного законодавства;
 - б) передачі майна у схов (відповідальне зберігання), а також у лізинг;
 - в) надання послуг із страхування;
 - г) надання послуг з інкасації
4. Не є об'єктом оподаткування ПДВ операції з:
 - а) постачання товарів (послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України в зонах митного контролю;
 - б) обслуговування повітряних суден, що виконують міжнародні рейси;
 - в) міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом;

г) постачання послуг із доставки пенсій, страхових виплат та грошової допомоги населенню

5. Звільняються від оподаткування ПДВ операції з:

а) постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

б) міжнародні перевезення пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом;

в) постачання товарів для заправки або забезпечення морських суден, що використовуються для навігаційної діяльності;

г) постачання послуг із здобуття вищої, середньої, професійнотехнічної та дошкільної освіти навчальними закладами

6. Марка акцизного податку - це спеціальний знак, яким маркуються:

а) алкогольні напої, пиво, тютюнові вироби, спирт етиловий;

б) алкогольні напої та тютюнові вироби;

в) алкогольні напої, пиво, паливно-мастильні матеріали;

г) алкогольні напої, тютюнові вироби, транспортні засоби

7. Для визначення сум акцизного податку застосовують такі види ставок:

а) пропорційні, прогресивні, регресивні;

б) адвалорні;

в) специфічні, адвалорні, змішані (адвалорні та специфічні одночасно)

8. Вкажіть операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування акцизним податком:

а) реалізація підакцизних товарів (продукції), крім нафтопродуктів, вироблених на митній території України, що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів (продукції);

б) реалізація вироблених в Україні підакцизних товарів шляхом продажу, обміну їх на інші товари, безплатної передачі або з частковою оплатою їх;

в) придбання імпортованих товарів за іноземну валюту або в порядку обміну чи безкоштовної передачі;

г) реалізація товарів для власного споживання, промислової переробки (крім оборотів з реалізації для виробництва підакцизних товарів), а також для своїх працівників

9. У разі обчислення акцизного податку із застосуванням адвалорних ставок базою оподаткування є:

а) величина підакцизного товару (продукції), визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках;

б) договірна або контрактна вартість реалізованого підакцизного товару (продукції);

в) вартість реалізованого підакцизного товару (продукції), виробленого на митній території України, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами без ПДВ та з

урахуванням акцизного податку;

г) вартість реалізованого підакцизного товару (продукції), виробленого на митній території України з урахуванням ПДВ та акцизного податку

10. Не підлягають маркуванню марками акцизного податку:

а) алкогольні напої і тютюнові вироби, які імпортуються в Україну;

б) алкогольні напої і тютюнові вироби, які виробляються на митній території України;

в) алкогольні напої і тютюнові вироби, які ввозяться в Україну і розміщуються у митному режимі магазину безмитної торгівлі;

г) алкогольні напої із вмістом спирту етилового понад 8,5 відсотка об'ємних одиниць

11. Мито – це:

а) загальнодержавний податок, установлений Податковим кодексом України та Митним кодексом, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою

України;

б) місцевий податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

в) загальнодержавний прямиий податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України

12. Базою оподаткування митом товарів, на які законом встановлено специфічні ставки мита, є:

а) митна вартість товарів;

б) кількість товарів у встановлених законом одиницях виміру.

в) митна вартість товарів, яка перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України

13. Платниками мита є:

а) особа, яка ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України у порядку та на умовах, встановлених цим Кодексом;

б) особа, яка виробляє підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини;

в) фізична особа - резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню відповідно до митного законодавства

14. Адвалорна ставка мита передбачає, що мито:

а) встановлено у відсотках до бази оподаткування;

б) встановлено у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування;

в) поєднує встановлення мита у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування та у відсотках до бази оподаткування

15. Компенсаційне мито встановлюється на товари у разі:

а) ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом критичного імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику;

б) ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику;

в) ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику

Тести

1. До непрямих податків належать:
 - а) податок на прибуток;
 - б) податок на додану вартість;
 - в) акцизний збір;
 - г) прибутковий податок з громадян;
 - д) податок на нерухомість.
2. До переваг непрямих податків належать:
 - а) значна регулююча роль;
 - б) простота обліку об'єкта оподаткування;
 - в) швидкість надходження до бюджету;
 - г) незначне податкове навантаження на платника.
3. Недоліками непрямих податків є:
 - а) непряма залежність розміру податку від об'єкта оподаткування;
 - б) значна регулююча роль;
 - в) значна фіскальна роль;
 - г) вилучення у підприємств значної частини оборотних коштів;
 - д) регресивність по відношенню до малозабезпечених верств населення.
4. До універсальних акцизів належать:
 - а) акцизний збір;
 - б) податок з продажу-купівель;
 - в) податок на додану вартість;
 - г) мито;
 - д) державне мито.
5. До специфічних акцизів належить:
 - а) акцизний збір;
 - б) податок на додану вартість;
 - в) податок з обороту;
 - г) мито;
 - д) державне мито.
6. Акцизи належать до:
 - а) прямих податків;
 - б) митних зборів;
 - в) непрямих податків;
 - г) фіскальних монополій.
7. Більш швидке надходження до бюджету властиве:
 - а) податку на додану вартість;
 - б) податку з обороту;
 - в) податку з продажу-купівель.
8. Кумулятивність властива:
 - а) податку з продажу-купівель;
 - б) податку з обороту;
 - в) податку на додану вартість.
9. Відволікання значної частки оборотних коштів підприємства властиве:
 - а) податку з продажу-купівель;
 - б) податку на додану вартість.
10. Для визначення податку на додану вартість необхідно розрахувати:
 - а) додану вартість;
 - б) податковий кредит;
 - в) валовий дохід;

- г) валові витрати;
 - д) податкові зобов'язання;
 - е) прибуток.
11. Для розрахунку податкових зобов'язань з ПДВ використовується ставка:
- а) 20%;
 - б) 16,67%;
 - в) 28%;
 - г) 16%.
12. Розрахунок доданої вартості може проводитись наступними методами:
- а) виручка мінус матеріальні витрати;
 - б) прибуток плюс заробітна плата;
 - в) прибуток плюс витрати;
 - г) виручка мінус заробітна плата;
 - д) виручка мінус прибуток.
13. Об'єктом оподаткування податком на додану вартість можуть бути операції з:
- а) продажу товарів на митній території України;
 - б) ввезення товарів на митну територію України;
 - в) вивезення товарів за межі митної території України;
 - г) одержання прибутку від звичайної діяльності.
14. У базу для розрахунку ПДВ не включається:
- а) ПДВ;
 - б) акцизний збір;
 - в) мито.
15. Загальна сума ПДВ, одержана (нарахована) платником у звітному періоді має назву:
- а) податкове зобов'язання;
 - б) податковий кредит;
 - в) податок на додану вартість, належний до сплати в бюджет;
 - г) податкове відшкодування;
 - д) недоїмка.
16. Сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду, має назву:
- а) податкове зобов'язання;
 - б) податковий кредит;
 - в) податок на додану вартість, належний до сплати в бюджет;
 - г) податкове відшкодування;
 - д) недоїмка;
 - е) податкова пільга.
17. Сума ПДВ, що підлягає відшкодуванню з бюджету у разі від'ємного значення, має назву:
- а) податкове зобов'язання;
 - б) податковий кредит;
 - в) податок на додану вартість, належний до сплати в бюджет;
 - г) податкове відшкодування;
 - д) недоїмка;
 - е) податкова пільга.
18. Підставою для включення сплачених сум ПДВ до податкового кредиту можуть бути:
- а) митні декларації;
 - б) податкові накладні;

- в) товарні чеки;
 - г) платіжні доручення.
19. Дата виникнення податкових зобов'язань залежить від:
- а) виду здійснюваних операцій;
 - б) суми договору;
 - в) розміру укладеної угоди;
 - г) податкового періоду.
20. Пільги з ПДВ можуть бути:
- а) трьох видів;
 - б) двох видів;
 - в) чотирьох видів.
21. Оподаткування ПДВ може відбуватись за ставками:
- а) 20%;
 - б) 0%;
 - в) 28%;
 - г) 18%;
 - д) 30%.
22. Для платника ПДВ привабливішим є:
- а) оподаткування операцій за нульовою ставкою;
 - б) звільнення від оподаткування;
 - в) здійснення операцій, що не є об'єктом оподаткування.
23. Для платників, обсяг оподатковуваних операцій яких на протязі останніх 12 місяців перевищував 300000 гривень, податковий період дорівнює:
- а) календарному місяцю;
 - б) календарному кварталу;
 - в) календарному року;
 - г) за вибором платника календарному місяцю чи календарному кварталу.
24. Для платників, обсяг оподатковуваних операцій яких на протязі останніх 12 місяців не перевищував 300000 гривень, податковий період дорівнює:
- а) календарному місяцю;
 - б) календарному кварталу;
 - в) календарному року;
 - г) за вибором платника календарному місяцю чи календарному кварталу.
25. За базовий податковий період, що дорівнює місяцю, декларація з ПДВ подається у термін:
- а) протягом 10 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця;
 - б) протягом 15 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця;
 - в) протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця;
 - г) протягом 25 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця;
 - д) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця;
 - е) протягом 60 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного місяця.
26. За базовий податковий період, що дорівнює кварталу, податкова декларація з ПДВ подається у термін:

- а) протягом 10 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу;
- б) протягом 15 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу;
- в) протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу;
- г) протягом 25 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу;
- д) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу;
- е) протягом 60 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу.

27. Сплата ПДВ має відбуватись:

- а) не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним періодом;
- б) до 20 числа місяця, наступного за звітним періодом;
- в) протягом 10 днів, наступних за граничним днем подання податкової декларації з ПДВ.

28. Підприємство у звітному періоді має податкові зобов'язання з ПДВ у розмірі 300 гривень. При цьому у тому ж періоді під час придбання матеріалів сплачено ПДВ постачальникам 200 гривень (підтверджено податковими накладними). В цьому випадку підприємство має сплатити ПДВ до бюджету в сумі:

- а) 100 гривень;
- б) 300 гривень;
- в) 500 гривень;
- г) має право на відшкодування з бюджету 100 гривень.

29. Платником податку на додану вартість обов'язково має зареєструватись особа, обсяг оподатковуваних операцій якої на протязі останніх 12 місяців:

- а) перевищував 30000 гривень;
- б) перевищував 300000 гривень;
- в) перевищував 3000000 гривень.

Практичні завдання

Задача 1. Розрахуйте суми акцизного збору і ПДВ, що підлягають сплаті до бюджету під час реалізації лікєро-горілкової продукції, а також визначте вільну відпускну ціну пляшки горілки за такими даними:

- Собівартість (С) 0,5 літра горілки – 1,50 гривень.
- Прибуток (П) – 30%.
- Ставка акцизного збору – 17 грн. за 1 літр 100-відсоткового спирту.
- Виготовлено 20000 літрів горілки.
- Придбано сировини на 30000 грн. (ПДВ, сплачений під час придбання, – 6000 грн.)

Задача 2. Визначте ціну реалізації товару і суму ПДВ, належну до сплати в бюджет, за такими умовними даними:

- собівартість (С) – 100 гривень,
- прибуток (П) – 25%,
- ставка акцизного збору (С_{ТАЗ}) – 15%,
- придбано матеріалів – 60 гривень (ПДВ, сплачений під час придбання, – 10 грн.)

Задача 3. Визначте суму ПДВ, належну до сплати в бюджет, чи до відшкодування з бюджету, якщо відомі такі дані за місяць роботи підприємства: отримано від покупців за відвантажену продукцію (без ПДВ) – 6550 гривень, отримано від іноземних партнерів за експортовану продукцію – 12550 гривень, придбано матеріалів та сировини – 15600 гривень (ПДВ, сплачений під час придбання – 2600 грн.).

Задача 4. У квітні підприємство виготовило та реалізувало продукції на суму 15810 гривень (без ПДВ), придбало матеріалів та сировини на суму 10980 гривень (ПДВ, сплачений під час придбання – 2196 грн.). 5 червня підприємством перераховано до бюджету 964 гривні. Перевірте правильність обчислення суми ПДВ і термінів його сплати до бюджету (податковий період дорівнює місяцю). В разі виявлення порушень розрахуйте фінансові санкції.

Задача 5. За наведеними даними заповніть Декларацію з ПДВ і визначте суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету. ТОВ «Марс» (ідентифікаційний код платника за ЄДРПОУ – 85236541, індивідуальний податковий номер платника ПДВ – 159753268455, номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ – 65845219), яке застосовує податковий період, що дорівнює місяцю, у листопаді здійснило такі операції:

1. Отримано товари від українських постачальників на суму 32850 грн. (ПДВ, сплачений під час придбання, – 6570 грн.)
2. Відвантажено продукції власного виробництва вітчизняним споживачам на суму 115950 грн.
3. Експортовано продукції власного виробництва на суму 14250 дол. США (курс НБУ у звітному періоді – 5,04 грн. за 1 дол. США).
4. Придбано основних фондів, що підлягають амортизації, на суму 24000 грн. (ПДВ, сплачений під час придбання, – 4000 грн.)

Змістова частина 2

Інші податки і платежі в системі оподаткування України

Тема 7. Ресурсні платежі

Питання для обговорення

1. Наведіть структуру природно-ресурсних платежів.
2. В чому полягають особливості механізму розрахунку земельного податку? Який механізм розрахунку земельного податку за земельні ділянки сільськогосподарського призначення?
3. Що є основою визначення нормативної грошової оцінки землі?
4. Які пільги передбачено для фізичних осіб зі сплати земельного податку?
5. Хто є платниками екологічного податку? Які існують види джерел забруднення навколишнього природного середовища?
6. Вкажіть порядок обчислення екологічного податку для різних джерел забруднення.
7. Від чого залежить розмір ставки екологічного податку? Які, на ваш погляд, наслідки від впровадження екологічного податку?
8. Яка ставка екологічного податку за викиди діоксиду вуглецю, на ваш погляд, є оптимальною?
9. У вигляді яких платежів справляється плата за користування надрами?
10. За які води не справляється збір за спеціальне використання води?

11. Від чого залежить розмір ставки збору за спеціальне використання лісових ресурсів?
12. Які корисні копалини не відносять до об'єктів плати за користування надрами?

Теми рефератів

1. Роль збору за першу реєстрацію транспортного засобу у фінансуванні дотримання належного стану автомобільних доріг.
2. Регулюючий потенціал збору за першу реєстрацію транспортного засобу.
3. Особливості справляння фіксованого сільськогосподарського податку в Україні.
4. Фіксований сільськогосподарський податок: фіскальне та регулююче значення в Україні.
5. Спеціальні режими оподаткування в пострадянських країнах: сутність, проблеми та шляхи їх вирішення.

Тести

1. Ставки земельного податку за один гектар ріллі, сіножатей та пасовищ встановлюються у відсотках від їх нормативної грошової оцінки у таких розмірах:
 - а) 0,1;
 - б) 0,03;
 - в) 0,15;
 - г) 0,045
2. Платниками земельного податку є:
 - а) власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
 - б) інвестори;
 - в) кредитори;
 - г) орендарі
3. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню земельним податком:
 - а) дослідні господарства науково-дослідних установ і навчальних закладів сільськогосподарського профілю та професійно-технічних училищ;
 - б) дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України незалежно від їх підпорядкованості, у тому числі дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій;
 - в) санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій інвалідів, реабілітаційні установи громадських організацій інвалідів;
 - г) земельні ділянки державних сортопробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур
4. Базовим податковим (звітним) періодом для плати за землю є:
 - а) календарний рік;
 - б) календарний місяць;
 - в) календарний квартал;
 - г) півріччя
5. Строк сплати земельного податку для юридичних осіб:
 - а) щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця;
 - б) щомісяця протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця;
 - в) щомісяця протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця;
 - г) щомісяця протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця

6. Платником екологічного податку є:

- а) суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення у разі використання ними палива;
- б) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення у разі використання ними палива;
- в) суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії, які здійснюють поводження з радіоактивними відходами, що утворилися внаслідок Чорнобильської катастрофи, в частині діяльності, пов'язаної з такими відходами;
- г) суб'єкти господарювання, які розміщують на власних територіях (об'єктах) виключно відходи як вторинну сировину

7. Існують наступні види джерел забруднення навколишнього природного середовища:

- а) стаціонарні та пересувні джерела забруднення;
- б) водні джерела забруднення;
- в) лісові джерела забруднення;
- г) ядерні джерела забруднення

8. Не є платниками екологічного податку:

- а) суб'єкти господарювання, юридичні особи та інші підприємства, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу здійснюються скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- б) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферу пересувними джерелами забруднення у разі використання ними палива;
- в) суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії, які здійснюють поводження з радіоактивними відходами, що утворилися внаслідок Чорнобильської катастрофи, в частині діяльності, пов'язаної з такими відходами;
- г) юридичні і фізичні особи

9. Базовим податковим періодом для екологічного податку є:

- а) календарний рік;
- б) календарний місяць;
- в) календарний квартал;
- г) півріччя

10. Плата за користування надрами справляється у вигляді:

- а) плати за користування надрами для видобування корисних копалин;
- б) плати за користування водними ресурсами;
- в) плати за використання лісових ресурсів;
- г) екологічного податку

Практичні завдання

Завдання 1 Приватне акціонерне товариство (завод) придбало 15 лютого звітнього періоду новий вантажний автомобіль Renault Magnum за 90 400 євро з об'ємом циліндра двигуна 12000 см³, що використовуватиметься для перевезення вантажів на короткі відстані. Визначити суму збору за першу реєстрацію транспортного засобу, указати терміни подачі звітності та сплати збору до бюджету. Усі розрахунки пояснити, посилаючись на чинне законодавство.

Довідкова інформація:

— курс євро на дату купівлі становив 11 грн.

Завдання 2 Сільськогосподарське підприємство в межах поліської території має у власності земельну ділянку — пасовища загальною площею 600 га.

Необхідно:

- 1) визначити загальну суму фіксованого сільськогосподарського податку за звітний рік;
- 2) вказати терміни сплати цього податку до бюджету впродовж року та терміни подання звітності до податкових органів;
- 3) усі розрахунки пояснити, посилаючись на норми чинного законодавства.

Довідкова інформація:

— нормативна грошова оцінка землі проведена станом на 1 липня 1995 року й становить 1650 грн за 1 га;

— розмір ставки податку з одного гектара сільськогосподарських угідь становить 0,09 % бази оподаткування.

Завдання 3 Сільськогосподарський товаровиробник, що розташований у степовій зоні, має у власності земельну ділянку загальною площею 600 га, зокрема:

— багаторічні насадження — 45 %;

— землі водного фонду — 55 %.

Необхідно:

- 1) визначити загальну суму фіксованого сільськогосподарського податку за звітний рік;
- 2) вказати терміни сплати цього податку до бюджету впродовж року та терміни подання звітності до податкових органів;
- 3) всі розрахунки пояснити, посилаючись на норми чинного законодавства.

Довідкова інформація:

— нормативна грошова оцінка землі проведена станом на 1 липня 1995 року й становить: для багаторічних насаджень — 1350 грн за 1 га; для земель водного фонду — 2100 грн за 1 га;

— розмір ставки податку з одного гектара сільськогосподарських угідь становить: для багаторічних насаджень — 0,09 %, для земель водного фонду — 0,45 % бази оподаткування.

Тема 8. Єдиний соціальний внесок. Військовий збір

Питання для обговорення

1. Чим обумовлений розподіл прямих податків на два види: податок на прибуток і податок на доходи фізичних осіб? В чому полягають сутність і призначення податку на прибуток?
2. Які платники податку на прибуток відносяться до резидентів та нерезидентів? Що є об'єктом оподаткування податком на прибуток у платника резидента?
3. На які групи поділяються доходи та витрати платника податку на прибуток?
4. За якими методами нараховується амортизація основних засобів і необоротних активів?
5. Хто з платників сплачує авансові внески з податку на прибуток?
6. В чому полягає економічна, фінансова, політична і соціальна значимість ПДФО? . Хто є платниками ПДФО?

7. В чому різниця між об'єктом оподаткування платника ПДФО резидента та нерезидента? Які доходи включаються у загальний місячний оподатковуваний дохід платника ПДФО?
8. Які існують обмеження права платника ПДФО на одержання податкової знижки? . Які категорії громадян користуються пільгами з ПДФО?
9. Яке призначення єдиного соціального внеску? В чому особливості визначення величини єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців?

Тести

1. Платниками податку на прибуток-резидентами є:
 - а) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва інших держав і міжнародних організацій в Україні;
 - б) юридичні особи та їх відокремлені особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням як на її території, так і за її межами;
 - в) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет
2. Об'єкт оподаткування податком на прибуток резидента розраховується за формулою:
 - а) $П = Д + С_r - В_{ін}$;
 - б) $П = Д - С_r + В_{ін}$;
 - в) $П = Д - С_r - В_{ін}$
 де Д - сума доходів звітного періоду
 С_r - собівартість реалізованих товарів (робіт, послуг)
 В_{ін} - сума інших витрат звітного податкового періоду
3. До доходів від операційної діяльності відносяться:
 - а) доходи від операцій оренди/лізингу;
 - б) дохід банківських установ;
 - в) суми неустойки (штрафу та/або пені), фактично отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду;
 - г) дохід від реалізації товарів, виконаних робіт, наданих послуг
4. Дата виникнення доходів і витрат підприємства визначається за:
 - а) методом нарахувань;
 - б) касовим методом;
 - в) методом першої події
5. До витрат подвійного призначення належать:
 - а) витрати на збут;
 - б) прямі витрати на оплату праці;
 - в) витрати платника податку на забезпечення найманих працівників спеціальним одягом, взуттям, а також продуктами спеціального харчування;
 - г) добові у складі витрат на відрядження
6. Метод прискореного зменшення залишкової вартості застосовується лише при нарахуванні амортизації до об'єктів основних засобів:
 - а) машини та обладнання;
 - б) тварини;
 - в) будівлі;
 - г) транспортні засоби
7. Звільняється від оподаткування прибуток
 - а) нерезидентів;

- б) підприємств та організацій, які засновані громадськими організаціями інвалідів, отриманий від продажу товарів;
 - в) отриманий від основної діяльності підприємств легкої промисловості
8. З економічної позиції ПДФО націлений на
- а) наповнення місцевих бюджетів;
 - б) згладжування ступеня нерівності в доходах;
 - в) відчуження частини власності платника на користь держави;
 - г) узгодження інтересів різних верств суспільства
9. До загального місячного оподаткованого доходу платника ПДФО включається:
- а) дохід у вигляді дивідендів, вигащів, призів, процентів (крім процентів у сумі, що перевищує в рік сімнадцять прожиткових мінімумів для працездатної особи;
 - б) сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вносяться за рахунок його роботодавця;
 - в) аліменти, що виплачуються платнику податку згідно з рішенням суду або за добровільним рішенням сторін;
 - г) дохід від надання майна в лізинг, оренду або суборенду
10. До загального місячного оподаткованого доходу платника ПДФО не включається:
- а) сума державних житлових та інших субсидій або дотацій;
 - б) суми винагород, нарахованих платнику податку за цивільноправовим договором;
 - в) доходи у вигляді заробітної плати;
 - г) кошти або майно (нематеріальні активи), отримані платником податку як хабар

Практичні завдання

Завдання 1 Юрій є адвокатом. Він зареєстрований як особа, котра займається незалежною професійною діяльністю. Упродовж року Юрій заробив 1,5 млн гривень. Водночас, він здійснив і значні витрати, а саме: Юрій переїхав до нового, дорожчого, офісу, найняв стажера (додатково до помічника та секретаря), встановив нові двері, купував канцелярію тощо. Разом його витрати за рік становили 500 000 гривень. Розрахуйте:

1. Скільки разом Юрій має сплатити податків за рік (не враховуючи податки, які він має сплатити з заробітної плати його трьох працівників, оскільки вони враховані в річних витратах)?
2. Скільки податків повинен був би сплатити Юрій, якби він не мав документів, що підтверджують його витрати?
3. Чи змінилася б сума податку, що підлягає сплаті, якби Юрій був зареєстрований як фізична особа-підприємець, якщо всі інші умови є тими самими?

Під час обрахунку врахуйте таке:

1. Станом на 1 січня 2019 року максимальна сума, на яку нараховується ЄСВ, становить 15 розмірів мінімальної заробітної плати. Розмір мінімальної заробітної плати станом на 1 січня 2019 року становить 4 173 грн. Відповідно, максимальна сума, на яку нараховується ЄСВ, – 62 595 гривень.
2. Під час обрахунку податку для ФОП використовуйте ставку єдиного податку 5%, і суму, на яку Юрій вирішив нараховувати ЄСВ, – 62 595 гривень.

Тема 9. Система адміністрування податків в Україні

Питання для обговорення

1. Яка роль адміністрування податків в системі податкового права?

2. Вкв'яжіть, які нормативно-правові документи регулюють процес адміністрування податкових зобов'язань в Україні.
3. За якими показниками можна оцінити ефективність адміністрування податків на макрорівні?
4. Назвіть складові системи національного податкового адміністрування в Україні.

Тести

1. Внесення в установленому порядку пропозицій щодо вдосконалення податкового законодавства належить до компетенції:
 - а) державних податкових інспекцій;
 - б) Головних управлінь ДФС в областях;
 - в) ДФС України;
 - г) Кабінету міністрів України.
2. Встановіть послідовність етапів процесу податкового адміністрування:
 - а) податковий аудит;
 - б) облік платежів;
 - в) оброблення податкових декларацій;
 - г) реєстрація та облік платників податків.
3. Елементами державного адміністрування податків є:
 - а) організація податкових відносин;
 - б) планування, прогнозування й аналіз надходжень податків;
 - в) регулювання податкових відносин;
 - г) усі відповіді вірні.
4. Податкове адміністрування – це:
 - а) діяльність податкових органів під час здійснення податкового контролю за своєчасністю повнотою і правильністю сплати податкових платежів юридичними та фізичними особами;
 - б) сукупність норм і правил, що регламентують податкові дії та конкретну податкову техніку, а також передбачають відповідальність за порушення податкового законодавства;
 - в) управлінська діяльність органів державної виконавчої влади, що пов'язана з організацією процесу оподаткування, засновується на державних законодавчих і нормативних актах;
 - г) немає правильної відповіді.
5. Суб'єктами адміністрування податків є:
 - а) платники податків;
 - б) органи контролю;
 - в) податкові органи;
 - г) судові органи.
6. Завдання збору, систематизації, узагальнення інформації щодо порушень податкового законодавства та прогнозування тенденцій розвитку негативних процесів кримінального характеру в цій сфері покладено на:
 - а) органи внутрішніх справ;
 - б) органи податкової міліції;
 - в) ДФС України;
 - г) немає правильної відповіді.
7. Адміністрування податків має:
 - а) один рівень;
 - б) два рівні;

- в) три рівні;
 - г) немає правильної відповіді.
8. Об'єктом податкового адміністрування є:
- а) усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що здатні своїм власникам приносити прибутки;
 - б) комплекс дій з боку держави та платників податків з метою забезпечення поповнення дохідної частини державного бюджету;
 - в) фінансові відносини між платниками податків та державою і контролюючими органами щодо нарахування та сплати податків і зборів до бюджету та державних цільових фондів;
 - г) процес узгодження і погашення податкових зобов'язань платників податків

Тема 10. Податкова оптимізація та ухилення від сплати податків

Питання для обговорення

1. Що передбачає податкове планування? Які вирізняють засоби зменшення податкових платежів?
2. Які способи можна зарахувати до категорії законного зменшення податкових платежів? Наведіть приклад податкової оптимізації.
3. Назвіть види податкових лазівок. Яким чином з метою оптимізації податкових платежів використовуються спеціальні податкові режими?
4. Дайте визначення поняттю «ухилення від сплати податків». Які вирізняють причини ухилення від сплати податків?
5. Назвіть способи ухилення від сплати податків. Охарактеризуйте схему ухилення від сплати податків через Інтернет-магазин.
6. Яка відповідальність передбачена за провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання?
7. У якому розмірі накладаються штрафи відповідно до норм Кодексу про адміністративні правопорушення? У якому вигляді застосовується фінансова відповідальність?
8. У якому розмірі стягуються штрафні санкції за неподання у строки документів для взяття на облік у відповідному органі державної податкової служби?

Тести

1. Податкова оптимізація – це ...
 - а) зменшення розміру податкових зобов'язань за допомогою незаконних прийомів і способів;
 - б) збільшення розміру податкових зобов'язань за допомогою цілеспрямованих правомірних дій платника податків;
 - в) зменшення розміру податкових зобов'язань за допомогою цілеспрямованих правомірних дій платника податків, що включають повне використання усіх наданих законодавством пільг і інших законних прийомів і способів;
 - г) зменшення розміру податкових зобов'язань за допомогою усіх наданих законодавством пільг і інших незаконних прийомів і способів
2. Назвіть засоби зменшення податкових платежів:
 - а) податкова оптимізація;
 - б) податкова мінімізація;
 - в) кримінальне ухилення від сплати податків;
 - г) податкова максимізація

3. Обрана підприємством податкова політика може впливати на обсяги оподаткованого прибутку:

- а) шляхом вибору методів нарахування амортизації;
- б) шляхом вибору методів вибуття виробничих запасів;
- в) шляхом вибору способу розрахунків з найманими працівниками та контрагентами;
- г) шляхом вибору способів формування резерву сумнівної заборгованості

4. Найбільш розповсюдженим способом податкової оптимізації є:

- а) податкові пільги;
- б) податкові лазівки;
- в) фінансові махінації;
- г) фіктивні угоди

5. До податкових пільг відносять:

- а) податковий кредит;
- б) податкову знижку;
- в) податкове зменшення;
- г) податковий арбітраж

6. Причини ухилення від сплати податків, пов'язані з прагненням держави використовувати податки не тільки для забезпечення свого функціонування, а ще і як інструмент соціальної й економічної політики, називаються:

- а) техніко-юридичні;
- б) моральні;
- в) політичні;
- г) економічні

7. Один із способів ухилення від сплати податків пов'язаний з:

- а) не відображенням господарських операцій у обліку;
- б) застосуванням податкового кредиту;
- в) не оприбуткуванням готівки;
- г) зміщенням доходу

8. Відповідальність за ухилення від сплати податків передбачено:

- а) Податковим кодексом України;
- б) Бюджетним кодексом України;
- в) Кримінальним кодексом України;
- г) Господарським кодексом України

9. За порушення норм податкового законодавства передбачена відповідальність:

- а) кримінальна;
- б) фінансова;
- в) дисциплінарна;
- г) адміністративна

10. За провадження господарської діяльності без одержання ліцензії передбачено ... відповідальність:

- а) кримінальну;
- б) фінансову;
- в) дисциплінарну;
- г) адміністративну

11. Штрафна санкція (фінансова санкція, штраф) - це:

- а) плата у вигляді фіксованої суми та/або відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, а також штрафні санкції за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

б) плата, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства;

в) сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки;

г) сума коштів у вигляді відсотків, що справляється з платника податків у зв'язку з порушенням ним вимог податкового законодавства та іншого законодавства, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи

12. Пеня розраховується:

а) із розрахунку 120 % річних облікової ставки Нацбанку України, діючої на день виникнення податкового боргу;

б) із розрахунку 120 % річних облікової ставки Нацбанку України, діючої на день виникнення податкового боргу або на день його погашення (погашення його частини), залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення його сплати;

в) із розрахунку 100 % річних облікової ставки Нацбанку України, діючої на день виникнення податкового боргу або на день його погашення (погашення його частини), залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення його сплати;

г) із розрахунку 100 % річних облікової ставки Нацбанку України, діючої на день виникнення податкового боргу або на день його погашення (погашення його частини)

13. За умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, передбачена ... відповідальність:

а) кримінальна;

б) фінансова;

в) дисциплінарна;

г) адміністративна

14. Діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах, караються штрафом:

а) від двох тисяч до трьох тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років;

б) позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років;

в) до трьох тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років;

г) від двох тисяч до п'яти тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років

Завдання на відповідність.

1. Розташуйте схеми ухилення від податків в залежності від того, яких збитків вони наносять бюджету (починаючи з найбільших).

Ухилення від подання декларації про доходи (при зайнятті індивідуальною трудовою діяльністю, при отриманні інших доходів, які повинні оподатковуватися згідно діючого законодавства).

Умисне ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, вчинене за попередньою змовою груп осіб, або вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах.

Ухилення від реєстрації в органах Пенсійного фонду України платників обов'язкових страхових внесків та порушення порядку обчислення і сплати внесків на пенсійне страхування.

Умисне ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів, що входять в систему оподаткування, введених у встановлену законом порядку, вчинене службовою особою підприємства.

2. Знайдіть відповідність терміну та визначення

1. Адміністративна відповідальність	а. Накладання штрафів на фізичних осіб, які порушили податкове законодавство, бухгалтерів та керівників підприємств
2. Фінансова відповідальність	б. Накладання штрафів та\або пені
3. Тіньова економіка	в. Ведення податкового обліку з порушення чинного законодавства
4. Фальсифікація обліку	г. Повну несплату всіх податків і зборів: заняття підприємницькою діяльністю без відповідної державної реєстрації, імітація зупинення діяльності підприємства
5. Державна Податкова Служба	д. Служба, на яку держава поклала обов'язки і відповідальність за організацію збирання податків і неподаткових платежів.

3. Знайдіть відповідність терміну та визначення

1. Податки	а. Несприяння влади, що проводить податкову політику та загальна необізнаність
2. Ідеологічні причини несплати податків	б. Встановленні вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету у розмірах і термінах, передбачених законодавством
3. Корисливі цілі особистості	в. Міра покарання, яка носить, як правило, публічний характер
4. Корислива мотивація	г. Використання коштів, прихованих від оподаткування, на розвинення бізнесу, нестандартне вирішення проблематичних ситуацій, хабарі, виплату заробітної плати
5. Юридична відповідальність	д. Платник податків орієнтується лише на себе, демонструє зневагу до соціальних, суспільних, правових моральних, політичних, релігійних, етичних та естетичних норм які створені не ним самим

4. Розгашуйте схеми ухилення від податків в залежності від того, яких збитків вони наносять бюджету (починаючи з найбільших).

- Контрабанда
- Офшорні схеми
- Зниження оборотів
- ФОП замість найму

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Адміністрування податків, зборів, платежів: навч. посіб. / [В.П. Хомутенко, І.С. Луценко, А.В. Хомутенко]; за заг. ред. В.П. Хомутенко – Одеса: «Атлант», 2015. – 314 с.
2. Буряк О. П. Податковий менеджмент: підручник / О. П. Буряк. – К.: Ліра-К, 2014. – 352 с.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI із змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Головка М. Й. Аналіз сучасного стану індикаторів розвитку, стійкості та ефективності функціонування податкової системи України [Електронний ресурс] / М. Й. Головка // Економічний форум. - 2018. - № 1. - С. 261-265. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2018_1_44
5. Гонга О. І. Податкова система України: сучасний стан та напрями вдосконалення [Електронний ресурс] / О. І. Гонга, А. В. Жаворонок // Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки. - 2017. - № 4(1). - С. 3-9. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuE_2017_4\(1\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuE_2017_4(1)_3)
6. Диха М. В. Податкова система як складник забезпечення розвитку соціально-економічної системи України [Електронний ресурс] / М. В. Диха, Ю. В. Гончаров // Сучасні питання економіки і права. - 2018. - Вип. 1. - С. 86-99.
7. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник / О. В. Зайцев. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. – 308 с.
8. Крисоватий А. І. Податковий менеджмент : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / А. І. Крисоватий, А. Я. Кізима.- Тернопіль : Карт бланш, 2014.- 304 с.
9. Крисоватий А.І. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори : монографія / А.І. Крисоватий, В.А. Валігура. – Тернопіль : Підручник і посібник, 2010. – 248 с.
10. Крисоватий А.І. Муніципальна боргова політика: теоретичні концепти та практика реалізації в Україні / Крисоватий А.І., Синютка Н.Г. – Львів: Українська академія друкарства, 2017. – 220с.

Додаткова

11. Крисоватий А.І. Наукові основи фіскальної теорії. Навчальний посібник / А.І. Крисоватий, О.Ю. Сидорович, В.І. Дмитрів – Тернопіль: ТНЕУ, 2017 – 246 с.
12. Луцик А.І. Адміністрування податків. Навчальний посібник / А.І. Луцик, Ф.П. Ткачик – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 282 с.
13. Митна справа : підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.]; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. – 540 с.
14. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI (редакція від 24.07.2015) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
15. Пасічний М. Фіскальна результативність податкової системи України [Електронний ресурс] / М. Пасічний // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. - 2018. - № 3. - С. 116-130.
16. Податкова політика України : навч. посіб. / П. В. Мельник, З. С. Варналій, Л. Л. Тарангул [та ін.]; за ред. П. В. Мельника. – К. : Знання України, 2010. – 505 с.
17. Податкова система [Текст]: Навчальний посібник / за заг. ред. Андрущенко В. Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 416 с.
18. Податкова система: конспект лекцій з дисципліни «Податкова система», [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка»,

спеціалізації «Економіка підприємства» освітнього ступеня «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / уклад. Гречко А.В.– К., 2018. – 171 с.

19. Податкова система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.

20. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (редакція від 13.08.2015) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

21. Стратегічні орієнтири формування і реалізації фіскальної політики України [Текст] : монографія / під ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 356 с.

22. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

23. Modern tendencies of fiscal policy in European economic space: Monograph / A. Krysovatyu, O. Kyrylenko, O. Kneysler et al.; edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovatyu. – Ternopil: TNEU, 2017. – 388 p.

Інформаційні ресурси

1. Комп'ютерна правова бібліотека "Ліга" <http://www.liga.ua>
2. Нормативні акти України <http://www.nau.kiev.ua>
3. Законопроекти України <http://www.zakon.gov.ua>
4. Бухгалтерія <http://www.buhgalteria.com.ua>
5. Урядовий кур'єр <http://www.ukcc.com.ua>
6. Баланс <http://www.balance.dp.ua>
7. Вісник Податкової служби України <http://www.visnuk.com.ua>
8. Газета «Все про бухгалтерський облік» www.vobu.com.ua